

Kitaplıklarda Yerleştirme ve Numaralama İşlemleri

Pierre Breillat*

Sınıflandırmadan raflar (ve bunların maddesel varlıkları: Lokalin büyüklüğü ve düzeni, servisin koşulları) üzerine yerleştirmeye kadar, ilke olarak, güzelduyu (estetik) kaygısı öngörülmelidir.

Şu yazıya da bak: P. Breillat, Livres et classement (Association des bibliothécaires français, "Bulletin d'information", Haziran 1954).

Pratik bir görüş: "Bir kitap, asla aranmayacakmış gibi, ama pek kolay biçimde yerleştirilmelidir" (A. Cim).

"İyi bir bellek, herhangi bir sınıflandırmadan yeğdir" (J. Fuitton, Le Travail intellectuel, p. 135).

Ancak, başkaları için yerleştirme, bir gereksinimdir.

GÖZLEMLER:

1) Eskiden yapılmış yerleştirmelere saygı, çokluk gereklidir.

2) Özel koleksiyonlar için, hukuksal ve moral zorunluluklar vardır.

3) Aynı kuruluştaki, bir çok yerleştirme biçimi, aynı zamanda var olabilir (örneğin: Sistematiğe yerleştirilmiş eski koleksiyonlar; giriş sırasına göre yerleştirilmiş genel koleksiyonlar; özel koleksiyonlar, başvurma kitapları: Hem sistematiğe, hem topografik yerleştirme; halkın ya da çocukların okuması için seçilen kitaplar: Üç rakama göre onlu yerleştirme; bekleyen kitaplar için: abecesel yerleştirme).

4) Aynı dizi içinde, türlü-çeşitli yerleştirme biçimleri, yan yana bulunabilir:

a) Önce boyutlara göre yerleştirme, maddesel bakımdan, hemen hemen her zaman kaçınılmaz olur,

* Versailles (Paris) Belediye kütüphanesi uzmanı olan Pierre Breillat, "Classement et numérotage des collections" başlığını taşıyan bu dersi, Fransa Yüksek Kütüphanecilik Okulunda (Préparation au Diplôme Supérieur de Bibliothécaire) vermiş, metni Paris Ulusal kütüphanesinde çoğaltılmıştır (1955, 4. 22 p.)

b) Sistematik yerleştirmeler, kitap birliğine (unité bibliographique) kadar inemez: Bunlar, en son bölümlenmelerinde, giriş sırasına göre bir yerleştirmede (genel olarak) ya da abecesel bir yerleştirmede (Dewey, Evrensel Onlu Sınıflandırma, Kongre Kitaplığı) yer alır.

YERLEŞTİRME BİÇİMİNİN KISACA ANLAMI:

Sıra numarası (cote); harflerin, rakamların, başkaca işaretlerin takım halinde bir bileşiminden oluşur.

Her yerleştirme biçiminin üstünlükleri ve sakıncaları vardır.

1* Düşünsel bakımdan.

2* Maddesel bakımdan: Başlıca dört görüş egemendir.

a) Ciltlerin numaralanıp yerine konulması,

b) Raflarda arama,

c) İnceleme,

ç) İletme.

BOYUTLARA GÖRE YERLEŞTİRME:

Bambařka bir yerleştirme biçimi oluşturur.

2 boyut (yalnızca), en büyük boyut, in-fole ya da atlas, sıra numaralarında bir tek im (işaret) taşır: Evrensel Onlu Sınıflandırmada, Forney Kitaplığı; Kongre Kitaplığı yerleştirmesinde, Paris'teki İnsan Müzesi Kitaplığı.

3 boyut (giriş sırasına göre yerleştirmede, Üniversite Kitaplıkları için, 1878 katalog kuralları)

a) 25 sm.'nin altında,

b) 25-35 sm. arasında,

c) 35 sm.'nin üstünde olanlar.

4 boyut (Paris Ulusal Kitaplığı, Sorbonne Kitaplığı): Aynı boyutlara 56 sm.'nin üstünde bir ek boyut eklenmesiyle.

Daha çok boyut (11 boyuta kadar, Versailles Kitaplığı).

ÇOK BOYUTLULUĐUN ÜSTÜNLÜKLERİ: Özellikle yerden kazanç sağlar; daha güzel bir görünüm verir; en iyi korumaya yarar.

SAKINCALARI: Sistematik dizileri dağıtır; sıra numaralarını karıştırır; yanlışlık nedenlerini çoğaltır.

SIRA NUMARALARINDA BOYUTUN GÖSTERİLMESİ:

a) Klasik kısaltmalar (F*, 4*, 8*, 12*): Özellikle büyük 8*, küçük 12* vb. kısaltmalarında sakıncalar vardır.

b) Harfler (K. küçük, O. orta, B. büyük, F. folio gibi).

c) İmsiz: Sayı dilimleri sistemi (örneğin: Giriş sırasına göre yerleştirmede 1'den 9.999'a kadar olan sayıların büyük boyutlara, 10.000'den 99.999'a kadar olan sayıların orta boyutlara, 100.000'den sonraki sayıların küçük boyutlara ayrılması gibi). Bölümlere ayırmayı öngörme gibi bir güçlük yaratır: Örneğin, Paris'teki Mazarine Kitaplığında orta boy için ayrılan 10.001'den 20.000'e kadar olan sayı dilimi dolunca, A. 10.001'den A. 20.000'e kadar yeni bir diziye başvurma zorunluluğu doğmuştur.

ABECESEL YERLEŞTİRME:

Yazarların soyadlarına ve anonimlerin başlıklarına göre olur.

Bekleyen kitaplar için uygundur, numaralama ve kataloglama olmadan, doğrudan doğruya yararlanmayı sağlar (örneğin, 1840 yılında Paris Ulusal Kitaplığına verilmeyen kitaplar; kimi Fransız Belediye kitaplıklarında görülen seminer ve piskoposluk kitapları gibi).

SAKINCALARI:

Açık koleksiyonlarda sürekli araya sokuşturmalar olur (ara bırakarak sıralanınca, yer kaybı olur). İncelemelerde karışıklık yaratır (bir dökümü cilt cilt incelerken).

Kimi sistematik yerleştirmelerde alt-yerleştirme simgesi:

Dewey, Evrensel Onlu Sınıflandırma (Forney Kitaplığı), Kongre Kitaplığı (Paris İnsan Müzesi).

Sıra numaralarına şu harfler eklenebilir:

1) Yazarın soyadının (ya da konunun, yaşamöykülerinin) ilk üç harfi, kimi kez, bundan sonra da kitap başlığının ilk üç harfi (Forney Kitaplığı)

2) Ya da yazarın soyadının ilk harfi ile rakamların bir bileşimi (Cutter). Örnek: Paris İnsan Müzesi.

Önemli üstünlüğü: Abecesel alt-yerleştirmeli sistematik yerleştirmenin önemli üstünlüğü şudur: En az harcama ile seçmeli bir yerleştirme biçimi oluşturabilir.

YERBETİMSSEL (TOPOGRAFİK) YERLEŞTİRME:

Belli bir kitabın ara (mesafe) düzenlemeleriyle yeri; salon, göz, raf, kitap numarası (örnek: Lenglumé VII B 16).

Bu yerleştirme biçimi eskiden kullanılmıştır (örnek: Laurentienne Kitaplığının plutei'leri gibi).

Büyük sistematik dizilerde çokluk bir yerleştirmeyi iki katına çıkarır, başvurma kitaplarının yerleştirme biçimidir (örneğin: Mansi'nin 6. cildi Paris Ulusal Kitaplığında şu yer numarasını almıştır: Dolap A 38 (6).

ÜSTÜNLÜKLERİ:

- Hızlı numaralama ve arama (numaranın somut öğeleri vardır),
- Kolayca inceleme.

CİDDİ SAKINCASI:

Sistem, son derece sert ve katıdır (taşınma olanaksızdır, yoksa yeni bir düzen için yerlerin tıpatıp aynı olması gerekir).

ORTA YOL BİR YERLEŞTİRME BİÇİMİ:**ÖZEL KOLEKSİYONLAR:**

Koşullu olarak yapılan bağışlar, vasiyetler, eski özel koleksiyonlar için hukuksal bir zorunluluk vardır.

Aynı kökenden gelen kitaplar, söz konusudur (örneğin, Sorbonne Kitaplığındaki Beljame koleksiyonu; Paris'te Doğa Tarihi Müzesindeki Ch. Luc. Bonaparte ya da Chevreul koleksiyonları; Versailles Kitaplığındaki Morel-Fatio ya da Polain koleksiyonları gibi).

Çokluk, aynı disiplin ya da yakın konular grubu üzerine kitaplar da söz konusu olabilir (Ch. Luc. Bonaparte: Kuşlar, balıklar; Chevreul: Kimya ve simya; Morel-Fatio: Hispanisme denilen İspanyol dil ve yazını; Polain: Kaynakça, kitap tarihi gibi).

ÜSTÜNLÜKLERİ:

- 1) Belli salonların kullanımı,
- 2) Uzmanlar için yerinde çalışma kolaylığı,

3) Bunlara saygı, bağışları özendirir (yer numarasında, olabildiğince bağışlayanın adı tüm olarak belirtilir).

Bu özel, ölü koleksiyonlar da kendi aralarında, boyutlara göre bölümlenmenin dışında, yazar sayodlarının abecesel sırasına, sistematik biçimde ya da yalın olarak kataloglama sırasına göre yerleştirilebilir.

Ancak, bağışlayanın düşüncesine uygun olarak, bunları zenginleştirmeyi sürdürürebiliriz: Ölü kitaplar, canlı bir koleksiyona dönüşebilir (Versailles Kitaplığında, İspanyol dil ve yazını üzerine satın alınan bütün yeni kitaplar, Morel-Fatio koleksiyonuna katılmaktadır).

Ortak kökenine bakılmaksızın, Kitaplığın genel koleksiyonu dışında kalan, fakat şu ya da bu disipline ilişkin yapıtları bir araya getiren kitaplara, açık özel koleksiyonlar denilir. Örneğin:

Sorbonne Kitaplığında, G.K. (genel kaynakça), Ö.K. (özel kaynakça), ASU. (Asur dili ve yazını) gibi.

Doğa Tarihi Müzesinde, a koleksiyonu (kaynakça), b koleksiyonu (yaşamöyküştü) gibi.

Taşra kitaplıklarında: Yerel koleksiyonlar.

Enstitü ve Laboratuvar kitaplıklarının durumu da aynıdır.

SİSTEMATİK YERLEŞTİRME TİPLERİ:

1/ BRUNET.

(Manuel du Libraire'in dizinine bakınız).

XVII. yüzyılda, Jean Garnier'nin beş bölmesinden yola çıkar (Tanrı-bilim, Hukuk, Bilimler ve Sanatlar, Yazın, Tarih).

Uygulanışı: Fransız Belediye Kitaplıklarındaki eski koleksiyonlar buna göre yerleştirilir.

Versailles Kitaplığından bir örnek, 1880 yılına kadar: Beş büyük sınıflama (aynı bölmeler, ama başkaca bir sıralama) beş sesli harfle belirtilir; bunlardan her biri bir büyük harfle gösterilen bölümlere bölünür, bunlar da kendi aralarında küçük harflerin sırasına göre alt-bölümlere ayrılır. Kuramsal olarak $5 \times 26 \times 26 = 3.380$ bölük vardır. Bölümlerin ve alt-bölümlerin başlıkları, aşağı-yukarı bütünüyle Brunet'deki konuların anlatımını izlerse de yerleştirme kadrosu; kitabın sıra numarası, boyutu ve yer numarasında üç harften çoğunu ele almamak biçiminde uygulanmıştır. Şöyle ki:

8°	I (tarih)	B (coğrafya)	b (tarihsel coğrafya)	4
----	--------------	-----------------	--------------------------	---

4°	I	H (dinler tarihi)	m (protestanlık)	23
----	---	----------------------	---------------------	----

Bu sıra numaraları Brunet sisteminde şöyle olacaktır:

8°	U I (tarih)	2 (coğrafya)	? (tarihsel coğrafya için bir alt-bölüm öngörülmemiştir.)	4
----	----------------	-----------------	--	---

4°	U III (dinler tarihi)	1 (dinlerin genel tarihi)	B (mezhepler)	c (Reform) 23
----	--------------------------	------------------------------	------------------	------------------

Başka bir uygulaması: Fransız Üniversite Kitaplıklarının eski "metodik katalog"u. "Kitapların yerleştirilmesi için kabul edilen bölümlene, daha çok tanıldığından, Brunet'nin Manuel du Libraire'indeki aynı olacaktır" (1878 kuralları).

Sakıncası: Aslında bu sakınca, sistematik yerleştirmelerin ortak sakıncasıdır. Çabucak eskime, rötüşleri ve eklemeleri gerektirir. Sıra numaralarında yinelemeler, üsler, yıldızlar vb. görülür.

2/ PARİS ULUSAL KİTAPLIĞI

(Catalogue général des livres imprimé...nin 1. cildinde L. delisle'in önsözüne bakınız).

Bu yerleştirme tipi, Nicoles Clément'a dek çıkar (1688): O zamanki 23 büyük bölümden 10'u (F'den K'ya, M, R'den S'ye, V), hâlâ kullanılmaktadır; bugün otuz kadar bölüm vardır, bunlar büyük harflerle gösterilir, üsle ve kimi kez yıldızlar da kullanılır. Örnek:

E Kilise hukuku

"E Doğal hukuk ve devletler hukuku

O İspanya ve Portekiz tarihi

O² Asya tarihi

O³ Afrika tarihi

Δ (Q bölümü eki) Satış katalogları

θ Tezler

Alt-bölümlü dizilere örnek:

1/L Fransa tarihi

Dönemlere göre tarih: La¹ 'den La⁴⁰ 'a kadar

Soysopa göre tarih: Lb¹ 'den Lb⁵⁷ 'ye kadar vb.

2/T Tıp

Anatomi: Ta¹ 'den Ta⁶⁴ 'e kadar

Fizyoloji: Tb¹ 'den Tb⁷⁸ 'e kadar vb.

Başlangıçta boyutlar gösterilmezdi: Nicolas Clément tarafından tasarlanan sayı dilimleri sistemi uygulanırdı. Boyutlar, XIX. yüzyıl sonlarından beri gösterilmektedir. Örnek:

Amédée Achard, Droit au but, 1874.

Y2 12.860
(Romanlar)

Amédée Achard, Bellerose, dram, 1876.

4° Y th 4.763
(Tiyatro)

ya da Jean Aicard, miette et Noré (1880).

Ye 13.831
(Fransız şiiri)

aynı yapının 6. basımı, 1885:

8° Ye 1.454

3/ SORBONNE KİTAPLIĞI

Lebas'ın yerleştirme sistemi, 1943 yılına kadar kullanıldı: Başlıca beş bölümden (K kaynakça; I ilahiyat; B bilimler; Y yazın; T tarih) büyüklü-küçüklü Latin ya da Grek harfleriyle gösterilen 250 kadar dizi vardır. Şu yapıta bak: A. Maire, Manuel pratique du bibliothécaire, 1896.

Örnekler:

İ	K	p ¹	
İlahiyat	Kilise tarihi	Papaların yaşamöyküsü	
B	G	s	
Bilimler	Gizli bilimler	Simya	
B	G*	m	
Bilimler	Gizli bilimler	Müneccimlik	
B	g	g	
Bilimler	Fizik bilimleri	Fizik	
B	g	x	
Bilimler	Fizik bilimleri	Kimya	
Y	F	o	
Yazın	Fransız	Tiyatro	
Y	Ö	d	s
Yazın	Örüntübilim (Filoloji)	Doğa	Semitik
T	AR	n	m
Tarih	Arkeoloji	Nümizmatik	Modern

Paris'te bir yazın tezinin yer numarası:

T	F	ü	f	81 a.	2085.	8*
Tarih	Fransa	üniversite	fakülteler.			

İlk öğrenim: T.F. ü.i.

Orta öğrenim: T.F. ü.o.

1943'ten bu yana: 2 büyük dizi (B Bilimler ile Y Yazın) korunmuş, ötekiler kaldırılmıştır. Giriş sırasına göre bir yerleştirme uygulanır. Bununla birlikte, kimi özel koleksiyonlar korunup saklanmaktadır: B.G., B.S., ASU. vb. Tezler, o tarihten beri coğrafi ve süredizinsel olarak yerleştirilir: Jena, 1932. 26.

4/ L. DELISLE'İN YERLEŞTİRMESİ

Şu kurallara bakınız: *Instructions élémentaires et techniques pour la mise et le maintien en ordre des livres d'une bibliothèque*, 1980 (ve 1908)

Büyük Fransız belediye kitaplıkları için, yumuşak (supl) bir yerleştirme kadrosu önerir: 22 dizi ve pek az alt-bölümler.

5/ KONGRE KİTAPLIĞI

Kimi disiplinlere Amerika'da verilen öneme göre, epey görgül (ampirik) olarak tasarlanmış 20 kadar büyük bölümlü kapsar:

- A Genel konuda yapıtlar, poligrafyalar.
- B Felsefe, din.
- C Tarih, yardımcı bilimler.
- D Tarih ve yerbetim (topografya) (Amerika dışında).
- E-F Amerika
- G Coğrafya, antropoloji
- H Toplumsal bilimler.
- J Siyasal bilimler.
-
- L Eğitim, öğretim.
-
- S Tarım, bahçivanlık, hayvancılık.
- T Teknoloji.
- U Askerlik.
- V Denizcilik.
- Z Kaynakça, kitaplık bilim.

Alt-bölümler ve bölümçükler; harfler ve rakamlarla gösterilir:

- D Tarih ve yerbetim (Amerika dışında).
- DA Büyük Britanya.
- DB Avusturya.
- DC Fransa.
- DC 122 Fransa tarihi, IV. Henri'nin saltanatı.

DC 122.9 Fransa tarihi, IV. Henri'nin saltanatı, anılar ve yaşam öyküleri.

DC 122.9 O⁷ Fransa tarihi, IV. Henri'nin saltanatı, anılar ve yaşam öyküleri,
Ossat.

DC 122.9 S⁹ Fransa tarihi, IV. Henri'nin saltanatı, anılar ve yaşam öyküleri, Sully,

Bunun Paris'teki İnsan Müzesi Kitaplığındaki uygulanişından bir örnek verelim:
GN (antropoloji) alt-bölümü:

Kishida'nın *Japanese architecture* adlı yapıtının yer numarası:

GN

415.5 (Mimarlık)

.A 8 (Japon)

K. 61 (Cutter numarası)

Bir satranç kitabının yer numarası:

GN

455 (Oyunlar)

.E 4 (satranç)

H 36 (Cutter numarası)

GN dizisinin bu yerleştirmesi yanında, coğrafi bir yerleştirme de var (örneğin, D bölümü):

Sudan üzerine bir kitap:

DT (Afrika)

551 (Sudan)

Kitaplar 2 boyuta ayrılır, yer numaralarında yalnızca en büyük boyut gösterilir.

Gözlemler: – yer numaraları karmaşıktır;

– oylumlu abecesel dizinleri gerektirir;

– hem sistematik, hem yerbetimsel olan katalogda (ki incelemeler

için gereklidir), İnsan Müzesi'nde yapıldığı gibi, sistemin sertliği ve bir yapıtın hangi do-
laba sokulacağı üzerine kararsızlıklar ancak iğreti yer numaralarıyla (ki bunlar da başka

bir renkli kalemle fişlere not edilir) örtülür, bunlarınsa ancak bir katalografik değeri vardır.

6/ ONLU YERLEŞTİRME TIPLERİ

A. Evrensel Onlu Sınıflandırmanın Forney Kitaplığına Uyarlanması:
(Tekstil ve teknikleri üzerine 10.000 kitap)

1. Kitaplığın uzmanlık dizilerinde, daha ileri götürülmüş bölümcükler. Örnek:

Halıcılık 746.1

buna şunlar eklenir :	746.12	Fransız halıcılığı	
	746.121	" "	. Goblenler
	746.122	" "	. Sabunculuk
	746.123	" "	. Beauvais
	746.124	" "	. Aubusson...

Kostüm 391.1

Buna şunlar eklenir :	391.12	dinsel kostüm
	391.13	askersel kostüm
	391.16	hekim kostümü
	391.17	tiyatro kostümü...

2. Sadeleştirme. Asıl kuramsal şemadan: Bakım (bakış açısı), ilişki, yer, zaman, dil, biçim..., yalnızca yer belirtilir (ayraç içinde sayılarla),

Bir de zaman işaretlenir (turnak işaretiyle).

Lespinasse'ın *Les Métiers et corporations de la Ville de Paris (au XVIe siècle) / Paris Kentinin zanaatları ve loncaları (XVI. yüzyılda) adlı yapıtının yer numarası:*

338.6	Zanaatlar
(443.6)	Paris
"1500"	XVI. yüzyıl
L E S	Yazar soyadlarının abecsel sırasına göre alt-bölüm

Kitaplar iki boyuta ayrılır (İnsan Müzesi'ndeki gibi).

B. Dewey yerleştirmesi, üç rakama göre, Halk kitaplıklarında (Paris Belediyesi, Ödünç kitap veren merkez kitaplıkları, "Heures joyeuses" çocuk kitaplıklarında):

Kimi diziler için, üç rakamdan daha ileri gitme olanağı (Örnek: Fransa tarihi, 944; 944.01: Başlangıçtan 987 yılına kadar Fransa tarihi; 944.02: 987-1589 yılları arasında Fransa tarihi vb...).

Ayrıca şu bölümler:

1/ İmgeleme yazını:

Romanlar, R başlığı altında:

Balzac, Falthurne, R

Bal

Fal

Çocuk kitaplıklarında (Paris'in "Heure joyeuse" çocuk kitaplığında), kitaplar:

I (imge kitapları, albümler)

M (masallar)

R (romanlar)

diye ayrılır.

Versailles Kitaplığında "albümler"e çeşitli renk bantlar yapıştırılır: Gerçek öyküler, hayvan masalları, peri masalları, çocuk öyküleri... gibi.

2/ Yalın biyografiler: B

André Billy, Apollinaire vivant B

APO

(çeşitli biyografiler için 920 yer numarasına yazarın soyadının ilk üç harfi eklenir.)

3/ Lokal (yerel) konuda yapıtlar: L

(Belediye kitaplıkları ya da Ödünç kitap veren merkez kitaplıklarında)

Yabancı dillerdeki kitaplar, ayrıca yerleştirilir, dili belirtilir: al (almanca), in (ingilizce)... (Paris Çocuk Kitaplığında). Versailles kitaplığında ise şöyledir: I (ingilizce), I R (İngilizce resimli kitaplar), I Ö (İngilizce öyküler), I K (İngilizce kurgu-bilim kitapları)...

Genellikle, boyutlar gösterilmez (bununla birlikte, Paris Çocuk kitaplığında, 30 sm.'den büyük boyutlu kitaplar, B harfi ile ayrılır).

C. Onlu sistemin özel sakıncası:

Onlu sınırlı olmak (çokluk pek azdır) her sistematik bölmede, 9'lu gruplardan "genel çukur" bölümcükleri oluşturmayı zorunlu kılar (L. Delisle, *Journal des Savants*, Mart 1896).

7/ BU SİSTEMATİK YERLEŞTİRMELERİN ORTAK ÖZYAPILARI

1° Üstünlüğü (düşünsel): Kataloglarda uzun boylu araştırma yapmadan, kitapların yer değiştirmesi pek söz konusu olmadan, raflarda yararlı bir çalışma (bir kaynakça hazırlayan okuyucuyu, bir bildiri yazarın kütüphaneciyi düşününüz). Yalnızca, sistematik bir yerleştirme, okuyucunun raflara serbestçe yanaşmasına izin verir.

Bununla birlikte, bu üstünlük sınırlıdır:

- Boyutların ayrılması zorunluğu ile,
- Özel koleksiyonların varlığı ile (bağışlar, saklı kitaplar, başvurma kitapları, diziler...). Broşürler olgusu. Çıkar yol: Genel koleksiyonların yer numarasında bir hortlak oluşur.
- Bu sorunlar ancak konulara göre bir abecesel katalogla çözümlenebilir: Süreli yayınların, Karışık yapıtların yığılması. Bir yazarın bütün yapıtları için güçlük çıkar. İğreti, yapay yer numaraları olgusu.

2° Sakıncaları (maddesel):

- Hazırlanacak yer numaralarının uzunluğu, karmaşıklığı, kimi kez de tartışılabilir oluşu (pek yetenekli bir personel gerektirir). Bu da hemen hemen tüm sistemlerde karışıklıklara neden olur (türlü-çeşitli abecelerin küçükü-büyükü harflerinin takım halinde oluşturulması, Romen ve Arap rakamlarının, üslerin, özellikle nokta, tire, yıldız... gibi imlerin bağdaştırılması). Okuyucunun raflara serbestçe yaklaşımında düzenin bozulması tehlikesi vardır (okuyucuların kitapları yerine koyması yasaklanmalı).

- Giriş sırasına göre yapıtların her alt-bölüme yerleştirilmesinde kolay olan denetim ve incelemeler, abecesel esasa dayalı alt-bölüm olgusunda, cilt cilt yapılmalı (yerbetimsel bir kataloga gerek vardır).

- Yığılmalar sorunu, kitapların arasına girecek yapıtları düşünmeli: Yeterli olmayan her bölümün sonuna yer ayrılmalı.

En az bölümcükle yetinildiğinde, bu sakıncalar azalır. Ama buna koşul olarak üstünlükler de azalır. Denge araştırılmalıdır.

3° Abecesel alt-bölümlü sistematik yerleştirmeleri özel üstünlüğü:

- Her kitabın kendine özgü bir yer numarası (bir yere bağlı olmayan, salt yer numarası) bulunduğu için, kolayca yer değişikliği yapılabilir. Böylece, bir halk kitaplığında, okuyuculara açık raflarda, ancak her konudaki en yeni yayınları tutmak istenildiği zaman, okuma ya da ödünç verme salonları, daha uzakça bir yere, ancak onlu yerleştirme ile konulabilir. Açık raflarda yer kaplayan eskimiş kitaplar, başka bir formaliteye gerek kalmadan, etiketlere ve katalog fişlerine herhangi bir işaret eklenmesiyle, ötekilerden ayrılabilir. Böylelikle, canlı bir kitaplıkta, zamanla seçme bir yerleştirme elde edilir.

(Devam Edecek.)

Çev: Türker Acaroğlu